

Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W STRZEGOMIU

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2021 – 2022 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzegomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Strzegomiu

Piotr Szmidt

SPRAWOZDANIE z REALIZACJI w latach 2021 -2022
„GMINNEGO PROGRAMU
OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY STRZEGOM (GPOZ)
na lata 2019-2022”

Część II

Sprawozdanie z realizacji GPOZ za okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r.

GMINA STRZEGOM

Strzegom, styczeń 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom	3
3. Realizacja	6
4. Podsumowanie	21

Modernizacja i zagospodarowanie Fortu Gaj

1. Wstęp

Gminny Program Opieki nad Zabytkami określa kierunki i działania podejmowane przez gminę mające na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego. Opieka nad zabytkami stanowi jeden z obszarów działania dla władz lokalnych. W okresie sprawozdawczym, za pomocą dostępnych i możliwych instrumentów prawnych, finansowych i społecznych, były podejmowane działania, które miały na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Strzegom.

Działaniem systemowym i komplementarnym jest realizacja zadań pomocowych dla właścicieli lub posiadaczy obiektów zabytkowych. Dzięki wsparciu samorządu mogą utrzymać zabytek w jak najlepszym stanie. Wykonanie tych działań umożliwia uchwała Nr 18/13 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Strzegom na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie Gminy Strzegom ze zm. Realizacja tego celu odbywa się poprzez udzielanie wsparcia finansowego podmiotom pozostającym w posiadaniu wartościowych kulturowo obiektów, w celu poprawy stanu ich zachowania, jak również tworzenia przyjaznych warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych dla zapewnienia właściwej opieki nad nimi. Dotacja udzielana jest na pisemny wniosek zainteresowanego właściciela zabytków, który decyduje o rodzaju i zakresie prac.

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840) oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa Gmina Strzegom opracowała Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022. Program został uchwalony przez Radę Miejską w Strzegomiu uchwałą Nr 104/19 z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2019 – 2022 Gminy Strzegom”. Program został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu.

Głównym celem powstania programu było określenie kierunków działań w zakresie ochrony dziedzictwa, pozwalających na skuteczne zarządzanie zasobami kulturowymi na równi i w harmonii z działaniami gospodarczymi czy społecznymi. W rezultacie wyeksponowanie walorów spuścizny materialnej i poprawa jej stanu zachowania umożliwi rozwój turystyki regionalnej w oparciu o lokalny produkt i tradycję.

2. Podstawa prawna opracowania programu

Podstawę prawną sporządzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Strzegom stanowi art. 21 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 r. poz. 840), w którym wprowadzony został obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, w oparciu o ewidencję oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa (art. 143.1.).

Podstawowe cele programu opieki nad zabytkami zostały określone w art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami. Zgodnie z tym przepisem program ma na celu w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje okres dwóch lat, tj. od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. i obejmuje ocenę realizacji zadań dla wyznaczonych kierunków działań zawartych w „Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom opracowanym na lata 2019 – 2022”.

Odrestaurowana baszta w parku w Rogoźnicy

Strzegom, odrestaurowane średniowieczne mury obronne (XIII w.)

3. Realizacja zadań według kolejności priorytetów i kierunków działań ujętych w programie. Przedstawiono tylko zrealizowane zadania.

Priorytet I: Świadome kształtowanie i ochrona krajobrazu kulturowego	
Kierunki działań	Zadania
<p>1. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i działania zmierzające do poprawy stanu ich zachowania</p>	<p>1) w ramach prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach stanowiących własność gminy w 2021 r. – realizacja zadania pn.: „Zagospodarowanie terenu działek nr 1122, 1090 w Strzegomiu: wiatrak prochowy, „Fort-Gaj”. Cały teren został oczyszczony, odnowione zostały mury okalające, wybudowana została kanalizacja, podłączono wodę i prąd. Pojawiły się nowe ścieżki, mała architektura, toalety i nowe nasadzenia, zamontowany został monitoring, fontanna i miejsce na ognisko lub grilla, ławki, stolik kamienny, kosze na śmieci, stojaki na rowery i tablice informacyjne. Koszt rewitalizacji I etapu wyniósł blisko 4,5 mln zł. Środki na remont i modernizację pochodziły z „Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych” (ok. 2 mln zł) i z budżetu gminy;</p> <p>2) w ramach prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach stanowiących własność gminy w 2021 r. - rewitalizacja dawnego parku dworskiego w Rogoźnicy poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu stworzenia nowej strefy aktywności wsi. Projekt był</p>

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rolnego w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach projektu została wykonana nawierzchnia mineralna wokół sceny wraz z iluminacją baszty w parku w Rogoźnicy. Głównym celem projektu było zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Rogoźnica w celu udostępnienia miejsca aktywności i integracji społeczności lokalnej. Wartość projektu wyniosła 51.832,55 zł. Wielkość przyznanego dofinansowania to kwota rzędu 25.800,00 zł;

3) w ramach prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach stanowiących własność gminy w 2022 r. - zakończono roboty budowlane związane z odnowieniem wiatraka prochowego (garbarskiego) - zadanie: „Strzegom, wiatrak prochowy (garbarski), XIX w. - zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku”. Mury wiatraka oczyszczono z istniejących tynków oraz graffiti. Koszt - ok. 1,2 mln zł. Zamontowano m.in. zewnętrzną stolarkę okienną i drzwiową oraz okiennice. Wyrównano teren, wybudowano ścieżki z kostki kamiennej wraz z krawężnikami oraz obsiano trawniki. Wykonano również zasilanie elektryczne oraz oświetlenie zewnętrzne (2 lampy parkowe) wraz z iluminacją wieży (6 lamp montowanych w poziomie gruntu w płycie granitowej). Zamontowano monitoring wizyjny i instalację odgromową wiatraka. Strzegomski samorząd pozyskał dofinansowanie na remont wiatraka prochowego w wys. 173 tys. zł ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Ochrona zabytków”;

4) w ramach prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach stanowiących własność gminy w 2022 r. - rozpoczęła się termomodernizacja i remont budynku Publicznego Przedszkola nr 3 w Strzegomiu noszącego imię „Zielony Zakątek”, który przejdzie wielką metamorfozę. Strzegomski samorząd pozyskał w 2021 r. dotację w wys. blisko 3 mln zł z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych na ten cel. Zakres prac remontowych jest bardzo duży i obejmuje m.in.: remont poszczególnych pomieszczeń, remont i wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej, wymianę instalacji gazowej i centralnego ogrzewania. Nastąpi też remont kotłowni wraz z wymianą kotłów oraz docieplenie stropu strychu i piwnicy. W planach jest także montaż paneli fotowoltaicznych, wykonanie schodów żelbetowych, remont kominów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie nowych odcinków kanalizacji deszczowej z odwodnieniem liniowym wraz z podłączeniem do istniejącej studni kanalizacji deszczowej. Powstanie parking, a także monitoring na zewnątrz i w środku. Budynek przedszkola wpisany jest do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Strzegom;

5) w ramach dofinansowania prac remontowo – konserwatorskich na 2021 r., na podstawie:

- uchwały Nr 18/13 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Strzegom na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie Gminy Strzegom;

	<p>- uchwały Nr 42/21 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 12 maja 2021 r. w sprawie udzielenia w 2021 roku dotacji z budżetu Gminy Strzegom, na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie Gminy Strzegom z budżetu Gminy Strzegom na 2021 r. udzielono dotacji celowych na łączną kwotę 214.000,00 zł:</p> <p>- w wysokości 35.000,00 zł (słownie: trzydzieści pięć tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszków, Jaroszków 49, na realizację zadania: „Jaroszków, remont elewacji południowej oraz posadzki nawy głównej kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie – etap VII”;</p> <p>- w wysokości 30.000,00 zł (słownie: trzydzieści tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszków, Jaroszków 49, na realizację zadania: „Rusko, remont muru w zespole kościoła filialnego pw. św. Piotra i Pawła w Rusku”;</p> <p>- w wysokości 35.000,00 zł (słownie: trzydzieści pięć tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Chrystusa Króla w Goczałkowie, na realizację zadania: „Goczałków, remont elewacji budynku kościoła pw. Chrystusa Króla w Goczałkowie - etap III”;</p> <p>- w wysokości 35.000,00 zł (słownie: trzydzieści pięć tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Matki Bożej Różańcowej, Rogoźnica, Świdnicka 4, 58-152 Goczałków, na realizację zadania – „Rogoźnica, konserwacja ołtarza głównego w kościele pw. św. Szymona i Tadeusza w Rogoźnicy”;</p> <p>- w wysokości 50.000,00 zł (słownie: pięćdziesiąt tysięcy złotych), dla Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, pl. Jana Pawła II 10, 58-150 Strzegom na realizację zadania – „Strzegom, kościół pw. św. Barbary, prace konserwatorskie tynków wewnętrznych i detalu kamiennego XIV wiecznego kościoła – etap II – konserwacja maswerku i obramienia okna północnego prezbiterium”;</p> <p>- w wysokości 29.000,00 zł (słownie: dwadzieścia dziewięć tysięcy złotych), dla Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, pl. Jana Pawła II 10, 58-150 Strzegom na realizację zadania – „Strzegom, średniowieczne mury obrotne (XIII w.): likwidacja zagrożenia katastrofa budowlaną poprzez wykonanie robót budowlanych decyzja PINB – etap V”;</p> <p>6) w ramach dofinansowania prac remontowo – konserwatorskich na 2022 rok, na podstawie:</p> <p>- uchwały Nr 18/13 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Strzegom, na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie Gminy Strzegom,</p> <p>- uchwały Nr 36/22 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie udzielenia w 2022 r. dotacji z budżetu Gminy Strzegom, na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach</p>
--	---

	<p>wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie Gminy Strzegom z budżetu Gminy Strzegom na 2022 r. udzielono dotacji celowych na łączną kwotę 200.000,00 zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w wysokości 40.000,00 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszków, Jaroszków 49, na realizację zadania: „Jaroszków, remont elewacji południowej i zachodniej kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie – etap VIII”; - w wysokości 40.000,00 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszków, Jaroszków 49, na realizację zadania: „Rusko, konserwacja zabytkowej ambony w kościele filialnym pw. św. Piotra i Pawła w Rusku”; - w wysokości 40.000,00 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych), dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Matki Bożej Różańcowej, Rogoźnica, Świdnicka 4, 58-152 Goczałków, na realizację zadania – „Rogoźnica, konserwacja drewnianej ambony w kościele pw. św. Szymona i Tadeusza w Rogoźnicy”; - w wysokości 40.000,00 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych), dla Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, pl. Jana Pawła II 10, 58-150 Strzegom na realizację zadania – „Strzegom, kościół pw. św. Barbary, konserwacja maswerku i obramienia okien północno-wschodniego i wschodniego prezbiterium od zewnątrz – etap III”; - w wysokości 40.000,00 zł (słownie: czterdzieści tysięcy złotych), dla Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, pl. Jana Pawła II 10, 58-150 Strzegom na realizację zadania – „Strzegom, kościół pw. św. Barbary, wykonanie odwodnienia; <p>7) w ramach rewaloryzacji zespołów zabytkowej zieleni (parków dawnych zespołów przypałacowych i podworskich, cmentarzy, obszarów nieczynnych cmentarzy):</p> <ul style="list-style-type: none"> - w 2021 r. – realizacja zadania pn. „Rewitalizacja dawnego parku dworskiego w Rogoźnicy poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu stworzenia nowej strefy aktywności wsi”. Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rolnego w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach projektu wykonano nawierzchnię mineralną wokół sceny wraz z iluminacją baszty w parku w Rogoźnicy. Głównym celem projektu było zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Rogoźnica w celu udostępnienia miejsca aktywności i integracji społeczności lokalnej. Planowana wartość projektu wyniosła 51.832,55 zł. Wielkość przyznanego dofinansowania to kwota rządu 25.800,00 zł;
<p>2. Uwzględnienie postulatów ochrony zabytków w miejscowych i samorządowych planach</p>	<p>1) w 2021 r. opracowano;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strzegom na lata 2021-2030; - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Strzegom na lata 2021-2024 z perspektywą do 2030 roku; - obowiązuje Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię

<p>zagospodarowania/ rozwoju gminy</p>	<p>elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Strzegom na lata 2019-2033;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzono Raport o Stanie Gminy Strzegom 2021; <p>2) w opracowanym planie zagospodarowania przestrzennego wdrożono zapisy programów rewitalizacji oraz znanych studiów historyczno-urbanistycznych;</p> <p>3) konsekwentnie egzekwowano zapisy dotyczące nowej zabudowy na obszarach objętych ochroną konserwatorską (określoną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), dotyczącą wysokości i linii zabudowy oraz jej funkcji.</p> <p>4) Opracowano Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Strzegom na lata 2019-2027. W dokumencie zaplanowano środki finansowe na realizację zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Świat Kamienia” w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska wraz z partnerami - Aktywizacja potencjału czesko-polskiego regionu przygranicznego w związku z tradycją wydobycia i obróbki kamienia naturalnego (2019-21); - modernizacja placu - działki nr 1267/1, Obr. 3, AM-14, przy ul. Czerwonego Krzyża w Strzegomiu (2019-21); - przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą prowadzących do terenów powojkowych- ul. Armii Krajowej i Wesołej w Strzegomiu; - przebudowa drogi gminnej ul. Koszarowej w Strzegomiu wraz z budową drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej na terenach powojkowych; <p>5) w 2022 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzono zmiany w planie przestrzennego zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie 3 miasta Strzegom; - wprowadzono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie 2 miasta Strzegom; - przystąpiono do zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego obszaru 3 położonego w obrębie miasta Strzegom; - przystąpiono do zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego obszaru w obrębie wsi Graniczna; - wprowadzono zmiany w części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w historycznym centrum miasta Strzegom; - przystąpiono do zmian planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Graniczna oraz obszaru położonego w obrębie 2 miasta Strzegom; - przystąpiono do zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie 1 miasta Strzegom; - przystąpiono do zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie wsi Rusko;
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - przystąpiono do zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie wsi Skarżyce; - przystąpiono do zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie wsi Tomkowice; - uchwalono zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzegom; - przystąpiono do prac nad Strategią Rozwoju Lokalnego dla obszaru objętego zakresem działania Stowarzyszenie Lokalna Grupa działania „Szlakiem Granitu” w perspektywie finansowej 2021-2027;
3. Integracja ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	<p>1) w 2021 r. Gmina Strzegom zakończyła realizację zadania „Zachowanie zabytku - parku pałacowego we wsi Rogoźnica poprzez remont i przebudowę murów i wieży widokowej”. Uwzględniono lokalne zabytki architektury i budownictwa;</p> <p>2) w 2021 r. dobiegły końca prace remontowe związane z odrestaurowaniem drewnianej wiaty na stacji kolejowej Strzegom Główny, na peronie nr 2. Nowa wiata prezentuje się okazale, została podświetlona. Stara konstrukcja została całkowicie rozebrana i odtworzona w pierwotnej postaci. Wszystkie elementy drewniane zostały wymienione. Koszt renowacji wiaty wyniósł ok. 400.000,00 zł (środki pochodziły z budżetu PKP);</p> <p>3) ochrona panoram wsi o wartościach kulturowych - w 2021 r. – powstała nowa ścieżka w rogoźnickim parku. Gmina Strzegom wykonała kolejny etap robót dotyczących projektu rewitalizacji parku dworskiego w Rogoźnicy. Po odrestaurowaniu murów, wybudowaniu podestu sceny i wykonaniu nawierzchni przy scenie oraz iluminacji świetlnej belwederu, wybudowano utwardzony odcinek ścieżki komunikacyjnej, łączący teren przy baszcie z traktem głównym;</p>
4.Ochrona układów ruralistycznych	<p>1) w 2022 r. w gminie Strzegom zamontowanych zostało 50 lamp hybrydowych. LAMPY zamontowano na terenach dotychczas nieoświetlonych w 13 miejscowościach: Strzegom, Goczałków, Graniczna, Grochotów, Jarosów, Olszany, Rusko, Stanowice, Stawiska, Międzyrzecze, Żelazów, Wieśnica i Żółkiewka. LAMPY hybrydowe zasilane są energią elektryczną wyprodukowaną przez moduły fotowoltaiczne oraz turbinę wiatrową. Zmagazynowana energia jest zużywana w nocy do zasilania lamp. Największą zaletą lamp hybrydowych jest ich całkowita niezależność od innych niż słońce i wiatr źródeł energii. Dzięki temu zostały zamontowane w miejscach, gdzie dostęp do standardowej sieci energetycznej jest bardzo utrudniony lub wręcz niemożliwy. Gmina Strzegom na realizację tego zadania uzyskała dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. LAMPY hybrydowe zasilane są energią wiatru oraz energią słoneczną. Koszt tego zadania to ponad 730 tys. zł. Dodatkowe oświetlenie wpłynie na poprawę bezpieczeństwa, ułatwi dostęp do obiektów kulturalnych oraz umożliwi bezkonfliktowe przemieszczanie się po drogach;</p>

Priorytet II Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwoju gospodarczego i społecznego

Kierunki działań	Zadania
1 .Zwiększenie atrakcyjności dziedzictwa kulturowego	<p>1) przeprowadzanie systematycznych prac porządkowych w obrębie zabytkowych zespołów zieleni (cmentarzy poniemieckich, parków zespołów podworskich); w 2021 r. przeprowadzono prace porządkowe na terenie cmentarza żołnierzy niemieckich w Strzegomiu;</p> <p>2) na trzech strzegomskich cmentarzach pojawiły się efektowne tablice z mapą i najbardziej potrzebnymi informacjami. Dotyczyły one m.in. zasad bezpieczeństwa i korzystania ze studni, a także opłat z tytułu przedłużenia ważności grobu oraz rezerwacji miejsc na cmentarzu;</p> <p>3) w ramach wyróżnienia miejsc i obiektów, na których można będzie oprzeć promocję gminy, w 2021 r. realizowano zadanie „Modernizacja kwatery żołnierzy z I wojny światowej na cmentarzu komunalnym przy ul. Olszowej w Strzegomiu”, w ramach programu „Groby i cmentarze wojenne w kraju” ze środków byłego już Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego w kwocie 135 tys. zł. Został wykonany remont nawierzchni ścieżek, nastąpiło odtworzenie ich pierwotnego układu oraz udało się odnowić elementy metalowe i granitowe ogrodzenia ozdobnego i ławek, a także ukształtować zieleń w obrębie kwatery. Całkowita wartość zadania wyniosła 369.000,00 zł. Na terenie kwatery realizowane było również drugie zadanie, tym razem dzięki pozyskaniu środków finansowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis. Dofinansowanie w kwocie: 30.000,00 EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz 1.764,70 EUR z budżetu państwa. W czerwcu 2022 r. modernizacja kwatery żołnierzy I wojny światowej na cmentarzu komunalnym przy ul. Olszowej w Strzegomiu została zakończona. W ramach zadania został wykonany remont nawierzchni ścieżek, nastąpiło odtworzenie ich pierwotnego układu oraz udało się odnowić elementy metalowe i granitowe ogrodzenia ozdobnego i ławek, a także ukształtować zieleń w obrębie kwatery;</p> <p>4) w 2021 r. ze środków finansowych pozyskanych przez AKS Strzegom od Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Szlakiem Granitu” - wybudowano wiaty, które będą służyć społeczności lokalnej podczas spotkań, imprez aktywizujących oraz imprez sportowych. Nowe obiekty powstały w miejscowościach: Morawa, Granica, Żelazów i Goczałków Górny;</p> <p>5) w roku 2022 r. zakończył się remont kaplicy i domu pogrzebowego. Koszt remontu kaplicy wyniósł ok. 1,2 mln zł (dofinansowanie 1,2 mln zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych), natomiast koszt remontu domu pogrzebowego wyniósł 1,52 mln zł (dofinansowanie 1,51 mln zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych). W ramach inwestycji wykonano remont</p>

	<p>zewnątrzny i wewnętrzny budynku kaplicy oraz remont zewnętrzny i wewnętrzny budynku domu pogrzebowego;</p> <p>6) w 2022 r. Gmina Strzegom zakończyła realizację zadania „Zachowanie zabytku- parku pałacowego we wsi Rogoźnica poprzez remont i przebudowę murów i wieży widokowej”;</p> <p>7) organizacja od 2011r. konkursu „Odnów i wygraj” za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury materialnej gminy Strzegom;</p> <p>8) w ramach wzbogacenia istniejących szlaków rowerowych o informacje dot. najbliższej położonych zabytków gminy oraz stworzenie szlaków łącznikowych ze ścieżkami (np. szlaków edukacyjnych i krajoznawczych lokalnego dziedzictwa kulturowego), stworzenie szlaku rowerowego na miejscu dawnych linii kolejowych, wyznaczenie szlaków konnych (w gminie znajduje się kilka stadnin);</p> <p>9) w 2022 roku – granitowa fontanna zlokalizowana w Rynku przeszła zabiegi pielęgnacyjne. Prace dotyczyły gruntownego czyszczenia i przeglądu oświetlenia. Koszt robót związanych z czyszczeniem obiektu wyniósł 13,5 tys. zł. Obecna fontanna została oddana do użytku w czerwcu 2001 r. Wcześniejsza wersja miała kształt prostokąta i ciągnęła się wzdłuż prawie całej zachodniej pierzei Rynku;</p> <p>10) w latach 2021 i 2022 przeprowadzono szereg akcji sprzątania terenów atrakcyjnych turystycznie - posprzątało m.in. teren wokół Góry Krzyżowej i Fort Gaj;</p> <p>11) w 2022 r. roku zakończono prace związane z rewitalizacją podwórka w obrębie ulic: Kościelnej, Dąbrowskiego i Szkolnej (w pobliżu kościoła św. Barbary). W zakres robót wchodziły: remont i wymiana nawierzchni drogi dojazdowej, odwodnienie terenu, budowa oświetlenia ulicznego, wykonanie chodników, dojść do śmietników, rozbiórka trzech istniejących budynków (komórek) oraz fragmentu muru zabytkowego, a także wykonanie nasadzeń krzewów ozdobnych i bylin. Dodatkowo wymieniono nawierzchnię drogi prowadzącej do parkingu. Zadaniem projektu była poprawa funkcjonowania układu komunikacyjnego oraz podniesienie estetyki i bezpieczeństwa terenu w zabytkowym centrum miasta.</p>
<p>2. Tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o ochronę dziedzictwa kulturowego</p>	<p>1) w 2021 r. zakończył się remont Warsztatu Terapii Zajęciowej w Strzegomiu, mieszczącego się w budynku wpisanym do wykazu zabytków, prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W wyniku remontu powstała piękna i przestronna świetlica z aneksem kuchennym dla podopiecznych i kadry opiekuńczej. Nowa świetlica powstała na miejscu byłych pomieszczeń socjalnych i szatni Zespołu Szkół Specjalnych w Strzegomiu. Dzięki utworzeniu pracowni ceramicznej, do warsztatu zostało przyjętych 5 nowych osób niepełnosprawnych;</p> <p>2) w 2022 r. realizowany był remont, przebudowa i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Rogoźnicy. Inwestycja była dofinansowana ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Koszt planowanej inwestycji wyniósł ok. 1,7 mln zł, w tym poziom dofinansowania to kwota</p>

	<p>rzędu ok. 1,4 mln zł;</p> <p>3) w ramach wspierania i rozwoju muzeów i izb regionalnych oraz stowarzyszeń i fundacji, w 2021 r. samorząd wspierał inicjatywy podejmowane przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Strzegomskiej na rzecz promocji dorobku kulturalnego gminy Strzegom oraz inwestycje w podwyższenie atrakcyjności Izby Tradycji Ziemi Strzegomskiej;</p> <p>4) Jesienią 2021 r. rozpoczął się remont budynku dawnej wozowni przypałacowej w Morawie. W czerwcu 2022 r. zostało tam przeniesione przedszkole działające przy Fundacji św. Jadwigi, które od 1993 roku mieściło się w budynku Pałacu Morawa. Remont budynku na nową siedzibę przedszkola możliwy był dzięki finansowemu wsparciu dwóch niemieckich fundacji: Softwarestiftung i Reemtsmastiftung oraz dzięki środkom własnym niemieckiego stowarzyszenia Kindergarten und Bildungsstaette e. V.</p>
<p>Priorytet III Promocja, edukacja oraz dokumentacja dziedzictwa służąca budowaniu tożsamości</p>	
<p>Kierunki działań</p>	<p>Zadania</p>
<p>1. Promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i edukacja historyczna mieszkańców regionu</p>	<p>1) w 2021 r. zakończyły się prace remontowe związane z realizacją zadania „Przebudowa i remont pomieszczeń Izby Tradycji Zespołów Ludowych z terenu gminy Strzegom”. Projekt zakładał kompleksową modernizację pomieszczeń w świetlicy wiejskiej w Kostrzy. Celem zadania było zapewnienie zaplecza do organizacji wystawy stałej organizacji wystaw czasowych poprzez przebudowę w/w pomieszczeń;</p> <p>2) w Izbie Tradycji Ziemi Strzegomskiej przeprowadzono lekcje historyczne dla uczniów i nauczycieli placówek oświatowych;</p> <p>3) organizowane były wystawy edukacyjne i konkursy dla dzieci i młodzieży poświęcone zabytkom i historii gminy Strzegom. Organizowano spotkania z historykami oraz pasjonatami historii, w trakcie których omawiane były losy zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Strzegom;</p> <p>4) w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa (wrzesień), Nocy Muzeów (maj) i innych wydarzeń kulturowych organizowano wycieczki z przewodnikiem na terenie Gminy Strzegom. Na poziomie powiatu i województwa: Organizacja Nocy Muzeów w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy oraz Centrum Aktywności Społecznej „Karmel” w Strzegomiu – zwiedzanie zabytków Strzegomia (m.in. Wieży Targowej);</p> <p>5) w 2022 r. Strzegom obchodził 780. rocznicę nadania praw miejskich. Z tej okazji w ciągu całego roku odbyły się wydarzenia dedykowane tej rocznicy. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się koncerty i wydarzenia plenerowe, nie mniej jednak gros osób uczestniczyło w comiesięcznych „Spotkaniach z Historią”, które odbywały się w CAS Karmel w Strzegomiu. W dniach 17–19 czerwca odbyła się pierwsza z wielkich imprez plenerowych „Święto Granitu Strzegomskiego” organizowane w ramach unijnego projektu „Świat kamienia”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Impreza w tym roku odbyła się również pod auspicjami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, który m.in. zaprezentował stoiska produktów lokalnych pn. „Made in Dolny Śląsk”. Ogólnopolskie telewizje TVN24 i TVN24BIS</p>

	<p>nadawały prognozę pogody ze strzegomskiego Rynku, informując także o wydarzeniach związanych z 780. rocznicą nadania praw miejskich dla Strzegomia;</p> <p>6) 29 czerwca 2022 r. w Bazylice Mniejszej w Strzegomiu odbyła się uroczysta msza św. z okazji 10 rocznicy patronatu św. App Piotra i Pawła nad miastem Strzegom. Podczas mszy św. uroczystie wprowadzono do bazyliki relikwie św. Pawła wraz z relikwiarzem. Relikwie zostały zakupione przez Krzysztofa Kaszuba – strzegomskiego miłośnika historii, z certyfikatem autentyczności i pochodzą prawdopodobnie z jednego z kościołów likwidowanych w Europie Zachodniej;</p> <p>7) kontynuowano współpracę z byłymi mieszkańcami Strzegomia oraz z niemieckimi ośrodkami muzealnymi i kulturalnymi, w celu stworzenia wspólnej koncepcji ochrony i promocji lokalnego - wspólnego - dziedzictwa oraz uzupełnienia eksponatów w Izbie Tradycji Ziemi Strzegomskiej;</p> <p>8) promowano działania konserwatorskie i remontowe przy prywatnych zabytkach poprzez organizację konkursu „Odnów i Wygraj”. Za rok 2021 r. nagrodzono 26 budynków, w tym: 16 w I kategorii zgłoszeniowej – budynki wielorodzinne, 9 zgłoszeń w II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinne, 1 zgłoszenie w III kategorii zgłoszeniowej - budynki inne niż mieszkalne. Do wypłaty nagród przeznaczono kwotę – 327.000,00 zł. Nagrodzono budynki: Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kwiatowej 4 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dolnej 3 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dolna 4A w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Świdnickiej 14 w Strzegomiu, Budynek Wielorodzinny przy Al. Wojska Polskiego 51 a w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Bankowa 7AB w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. T. Kościuszki 3 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Niepodległości 10 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Bocznej 1 w Goczałkowie, Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rogoźnicka 32 w Goczałkowie, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Legnickiej 62 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. T. Kościuszki 5 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa Al. Wojska Polskiego 44ABC w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. M. Kopernika 15 w Kostrzy, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. T. Kościuszki 40 w Strzegomiu, Budynek Wielorodzinny, ul. Jeleniogórska 5 w Strzegomiu;</p> <p>w II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinna nagrody otrzymali: Marcin Winiarski - budynek jednorodzinny: ul. Brzegowa 57, 58-150 Strzegom; Aneta Hasiak i Ryszard Hasiak – ul. Parkowa 6, 58-150 Goczałków; Edyta Zdanowska - ul. Starzyńskiego 23, 58-150 Strzegom; Przemysław Tofkin – Tomkowice 23/1, 58-150 Strzegom; Barbara Kowalczyk – ul. Bukowa 10, 58-150 Strzegom; Marlena Jedynek – ul. Olszańska 5, 58-141 Stanowice; Anna i Krzysztof Naróg – ul. Klonowa 27 w Strzegomiu; Anna i Bogusław Ćwik – ul. Marszałka J. Piłsudskiego 133 w Strzegomiu; Celina i Waldemar Kawalko – Tomkowice 10/2, 58-150 Strzegom;</p> <p>w III kategorii zgłoszeniowej – budynki inne niż mieszkalne, nagrodzono: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o. ul. I. J. Paderewskiego 13</p>
--	--

	<p>w Strzegomiu;</p> <p>9) promowano działania konserwatorskie i remontowe przy prywatnych zabytkach poprzez organizację konkursu „Odnów i Wygraj”. Za 2022 r. nagrodzono 24 budynki, w tym: 9 zgłoszeń w I kategorii zgłoszeniowej – budynki wielorodzinne, 16 zgłoszeń w II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinne. Do wypłaty nagród przeznaczono kwotę 300.000,00 zł. Nagrodzono budynki: Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. I.J. Paderewskiego 35-37 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. T. Kościuszki 33 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Legnicka 5 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy Al. Wojska Polskiego 44 ABC w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. T. Kościuszki 13-13A w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Św. Jadwigi 3-5 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Szarych Szeregów 8 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kamiennej 1 w Strzegomiu, Wspólnota Mieszkańców Graniczna przy ul. Dębowej 1-3-5 w Strzegomiu;</p> <p>W II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinna nagrody otrzymali: Janusz Ponulak, Bogumiła, Stefania Ponulak - ul. Rogoźnicka 14, 58-152 Goczałków; Dariusz Witka – ul. Rogoźnicka 18, 58-150 Goczałków; Bożena Cybulska – Tomkowice 58, 58-150 Strzegom; Andrzej Polikowski, Stanisława Polikowska - Graniczna 2 a, 58-150 Strzegom; Agnieszka Zym – ul. Kolejowa 8A, 58-152 Goczałków; Joanna Danuta Berestecka i Krzysztof Stanisław Berestecki – ul. M. Reja 8, 58-150 Strzegom; Radosław Kłęczar, Monika Kłęczar – ul. Wrzosowa 8 w Strzegomiu; Grażyna i Zbigniew Czaplínsy – ul. Kolejowa 8, 58-152 Goczałków; Agnieszka i Marcin Kubiak – Tomkowice 1, 58-150 Strzegom; Ilona Gołąb, Paweł Gołąb – ul. Świdnicka 8, 58-150 Rogoźnica; Małgorzata, Antoni Rutkowsy – ul. Św. Anny 17A, 58-150 Strzegom; Krzysztof Kuczerka – Graniczna 8A, 58-150 Graniczna; Irena Bednarz – ul. Strzegomska 22, 58-152 Goczałków; Anna, Wiesław Witkowsy ul. Legnicka 50, 58-150 Strzegom; Zdzisława Dmytrarz, Katarzyna Lis, Jacek Dmytrarz, ul. Strzegomska 30/1, 30/2, 58-150 Stanowice.</p>
<p>2. Wykreowanie produktów turystyki regionalnej w oparciu o lokalne dziedzictwo</p>	<p>1) w ramach rozszerzenia klasycznego repertuaru zasobów zabytkowych o obiekty techniczne i nekropolie organizowano „Letnie spacer z przewodnikiem”, które skupiały się na strzegomskich świątyniach, pałacu w Morawie, wiatraku w Żółkiewce, cmentarzach;</p> <p>2) w ramach Strzegomskiej „Majówki” odbyły się dwudniowe obchody świąt majowych w Strzegomiu (02–03.05). Przebiegały one pod znakiem uroczystości przy pomniku 1000-lecia Państwa Polskiego i 1050. rocznicy chrztu Polski, koncertów oraz mszy św. w intencji Ojczyzny, którą odprawił biskup pomocniczy diecezji świdnickiej ks. Adam Bałabuch;</p> <p>3) w dniu Święta Wojska Polskiego (15.08) odbył się Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Tropem Wilczym”. Wydarzenie przeniesiono z 1 marca na 15 sierpnia ze względu na duże zagrożenie pandemiczne w pierwszym półroczu. Uczestniczyło w nim ok. 80 biegaczy. Na mecie na zawodników czekały pamiątkowe medale;</p> <p>4) Święto Granitu Strzegomskiego w roku 2021 odbyło się we wrześniu,</p>

a nie – jak co roku – w czerwcu. Dla uczestników 3-dniowego święta przygotowano mnóstwo spotkań, wystaw, stoisk, występów artystycznych i koncertów gwiazd polskiej sceny muzycznej;

5) W ramach projektu obywatelskiego w Strzegomiu 4 września 2021 r. odsłonięto pomnik Harcerskiej Lilijki. Uroczystość była dużym wydarzeniem dla całej harcerskiej społeczności. Do Strzegomia przybyli harcerze z całego regionu m.in. z Chojnowa, Świebodzic, Wrocławia, Legnicy, Sobótki i Świdnicy, integrując w ten sposób organizację ZHP i ZHR;

6) 11 listopada odbyły się kolejne odsłony Narodowego Święta Niepodległości w Strzegomiu. Władze miasta, zaproszeni goście oraz mieszkańcy uczestniczyli w patriotycznej mszy św. w Bazylice Mniejszej, części patriotycznej pod pomnikiem I. J. Paderewskiego oraz części kulturalnej w SCK Strzegom. W tych dniach wręczono honorowe tytuły „Zasłużony dla Ziemi Strzegomskiej” mieszkańcom naszej gminy;

7) w latach 2021 i 2022 - realizowano projekt "Zpřístupnění kamenných památek a pamětních míst města Hořice a Gminy Strzegom / "Udostępnienie kamiennych zabytków i miejsc pamięci miasta Hořice i gminy Strzegom" współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis. Dofinansowanie w kwocie: 30.000,00 EUR Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz 1.764,70 EUR budżet państwa. W ramach zadania zostały oczyszczone i odrestaurowane: pomnik z tablicą pamiątkową, epitafia, tabliczki porządkowe, a także zamontowane tablice informacyjne. Zakres prac obejmował m.in.: czyszczenie, usunięcie mchów, porostów, glonów, mikroorganizmów, wzmocnienie i hydrofobizację, odnowienie napisów, uzupełnienie brakujących elementów;

8) 21 maja 2021 r. we Wrocławiu odbył się wernisaż wystawy wielkogabarytowych rzeźb, które powstały w ramach VII Strzegomskiego Biennale Rzeźby w Granicie w 2018 r. To świetna promocja naszego miasta, strzegomskiego granitu i lokalnych artystów w stolicy Dolnego Śląska. Wystawa trwała aż do listopada 2021 r.;

9) W sierpniu 2021 r. odbyło się „VIII Strzegomskie Biennale Rzeźby w Granicie”. Na terenie strzegomskich zakładów kamieniarskich swoje dzieła tworzyło 8 artystów-rzeźbiarzy: Radosław Keler, Andrzej Kosowski, Martin Kuchar, Christos Mandzios, Grzegorz Niemyjski, Marcin Nosko, Marcin Plichta oraz przedstawiciel naszej gminy - Zbigniew Zych. Na zakończenie biennale odbył się wernisaż granitowych rzeźb;

10) W 2021 r. zagospodarowano przestrzeń publiczną na terenie Grabiny i Starego Miasta w Strzegomiu wraz z renowacją zabytkowych murów obronnych. Powstał m. in.: plac zabaw na skwerze przy skrzyżowaniu ulic Wałbrzyskiej i Dolnej, zjeżdźalnie linowe i fontanna posadzkowa, uzupełniona została zielenią, posadzone zostały nowoczesne lampy oświetlające teren oraz przygotowane miejsce i przyłącza elektryczne pod kino plenerowe. Przebudowany został park miejski pomiędzy ul. Dolną a ul. Kasztelańską. Powstała fontanna, place i urządzenia zabawowe oraz atrakcyjna zielenią. Dla młodszego pokolenia utworzono park

kalisteniczny (w pobliżu ul. Świdnickiej), powstał mały ogród botaniczny, pergola z huštawkami, warzywnik miejski, podwyższona rabata - dostępna dla niepełnosprawnych i górka saneczkowa. Odrestaurowane zostały mury miejskie oraz odbudowana baszta na cele działalności wystawienniczej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe;

11) w 2022 r. po blisko 2 latach oczekiwania rozpoczęto działania w ramach projektu „Strzegom – Horice: łączy nas pogranicze”. Ten polsko-czeski projekt realizowany wraz z miastem partnerskim Strzegomia opierał się na kilku spotkaniach różnych grup społecznych i wspólnym poznawaniu pogranicza. Całkowita wartość projektu: 22.286,50 EUR. Wartość dofinansowania z EFRR: 18.943,52 EUR. W ramach projektu:

- w dniach 6-7 maja 2022 r. strzegomscy seniorzy udali się na wycieczkę do Czech. Wraz z czeskimi seniorami zwiedzili miasto Horice (muzeum motocykli i muzeum miejskie, odrestaurowane i wyposażone w ramach polsko-czeskiego projektu „Szlak Kamienia”, kościół i rynek), a także jego okolice (zabytkową zaporę na rzece Łabie oraz kompleks pałacowy Hospital Kuks, położone na „Szlaku Kamienia”);

- W dniach 13 i 14 maja 2022 r. Strzegom gościł grupę seniorów z partnerskiego miasta Horice. Czescy seniorzy zwiedzili m.in. czynny kamieniołom w Kostrzy i wystawę kamieni z różnych stron świata. Wraz z polskimi seniorami spacerowali alejkami parku miejskiego oraz zwiedzili basztę, gdzie czekali na nich joannicy. W bazylice mieli okazję wejść na chór, by z bliska zobaczyć organy. Wysłuchali również krótkiego koncertu muzyki organowej.

- 4 czerwca 2022 r. odbył się wyjazd do Jańskich Łaźni na wieżę widokową. Z góry rozciągała się panorama Karkonoszy i okolic. Ponadto turyści, z których najliczniejszą grupę stanowili członkowie strzegomskiego „Klubu Miłośników Gór”, zwiedzili Trutnov oraz przemierzali trasę turystyczną związaną z tamtejszą wielką prusko-austriacką bitwą w roku 1866;

- 11 czerwca 2022 r. turyści z miast partnerskich, w tym radni Młodzieżowej Rady Miejskiej w Strzegomiu, odwiedzili polską część pogranicza, wspinając się na Trójgarb w okolicach Szczawna-Zdroju oraz zwiedzili „Starą Kopalnię” w Wałbrzychu, wyjątkowego na pograniczu polsko-czeskim obiektu dziedzictwa przemysłowego;

- 15 września 2022 r. odbyło się ostatnie spotkanie w ramach projektu na najwyższym szczycie Karkonoszy i całych Sudetów, czyli Śnieżce. Strzegomscy urzędnicy i ich odpowiednicy z Hořic mogli się spotkać, poznać i wymienić doświadczenia. Obie grupy spotkały się w samo południe na szczycie Śnieżki, a następnie wspólnie zeszły „Drogą Przyjaźni Polsko-Czeskiej” na Pomezní Boud;

- W dniach 21 września - 12 października 2022 r. w Centrum Aktywności Społecznej „Karmel” w Strzegomiu została zorganizowana wystawa fotograficzna. Na 16 plakatach zaprezentowano zdjęcia wykonane przez uczestników projektu: „Strzegom - Hořice: Spojuje nás pohraničí /Strzegom-Hořice: łączy nas pogranicze”, dokumentujące działania projektowe i prezentujące walory dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza.

	<p>12) w 2022 r. przeprowadzono remont i modernizację strzegomskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Koszt modernizacji hali wyniósł ok. 2,14 mln zł. Lokalnemu samorządowi udało się pozyskać dofinansowanie na ten cel w wysokości blisko 700 tys. zł z ówczesnego Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Przeprowadzono także rozbudowę siłowni ze strefą fitness, pojawiły się tam nowoczesne urządzenia do ćwiczeń. Zakończono prace w sali głównej, gdzie modernizowane było nagłośnienie i instalacja elektryczna;</p> <p>13) w 2022 r. w Goczałkowie wybudowany został plac zabaw. Strzegom uzyskał dotację w ramach konkursu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi” w wysokości prawie 40 tys. złotych. Całościowy koszt inwestycji to prawie 80 tys. zł. Przedsięwzięcie dotyczyło budowy ogólnodostępnego placu zabaw zlokalizowanego przy szkole podstawowej w Goczałkowie wraz z zagospodarowaniem terenu zielonego z bezpieczną nawierzchnią;</p>
<p>3. Zapewnienie szerokiego dostępu do informacji na temat dziedzictwa kulturowego gminy oraz mechanizmów jego ochrony</p>	<p>1) w roku 2022 przeprowadzono aktualizację Gminnej Ewidencji Zabytków. Wykaz gminnej ewidencji zabytków oraz Gminny Program Opieki nad Zabytkami zostały udostępnione na stronie internetowej gminy, https://bip.strzegom.pl/public/?id=131608;</p> <p>2) na stronie gminy https://strzegom.pl/turystyka/turystyka/zabytki-gminy-strzegom.html zamieszczone zostały informacje na temat najcenniejszych i najciekawszych zabytków gminy wraz z opisem proponowanych tras rowerowych/ pieszych/ samochodowych etc. i mapą dziedzictwa kulturowego gminy w atrakcyjnej formie graficznej;</p> <p>3) na stronie gminy https://bip.strzegom.pl/public/?id=87437 właściciele obiektów zabytkowych informowani byli o możliwościach pozyskiwania dotacji na ich remont i konserwację;</p> <p>4) gmina Strzegom utrzymywała stałe kontakty i współpracowała z regionalnymi mediami w celu upowszechnienia działań związanych z opieką nad zabytkami i lokalnych tradycji (Radio Sudety 24, Radio Wrocław, TVP 3, Klub Samorządowy PAP, Gazeta Wrocławska, Gazeta Strzegomska, portale internetowe: Doba.pl. Dodatkowo w 2022 r. z okazji 780. rocznicy nadania praw miejskich miastu Strzegom główne uroczystości „Święta Granitu Strzegomskiego” relacjonowała TVN i TVN24.</p>

Strzegom, odrestaurowany wiatrak prochowy (garbarski), XIX w.

3 maja 2022 r. – uroczyste otwarcie Fort Gaju po modernizacji

Modernizacja kwatery żołnierzy z I wojny światowej na cmentarzu komunalnym przy ul. Olszowej w Strzegomiu

Odrestaurowane kamienice w ramach konkursu „Odnów i wygraj”

4. Podsumowanie

Na podstawie analizy informacji zawartych w niniejszym sprawozdaniu można stwierdzić, że w okresie analizowanych dwóch lat priorytety zawarte w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022 były realizowane wszechstronnie przez wykonywane zadania, prowadzące do osiągnięcia zakładanych celów. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak i te upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania. Aby osiągnąć wymierne i trwałe efekty, podobne działania powinny być kontynuowane w kolejnych latach, co może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej oraz do budowania silnej tożsamości lokalnej mieszkańców naszej gminy.

W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami Gmina Strzegom współpracowała z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, fundacjami i kościołami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego całej gminy. Zadania wspierane były również przez projekty edukacyjne i promocyjno-turystyczne mające na celu wzrost świadomości kulturowej oraz rozbudzenie zainteresowania zabytkami wśród mieszkańców. Gmina Strzegom w okresie sprawozdawczym, czyli od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2022 roku realizowała założenia programu, wykorzystując do tego celu pełen wachlarz możliwości formalno-prawnych, finansowych i merytorycznych. Przedstawione w niniejszym sprawozdaniu działania pokazują, że Gmina Strzegom aktywnie realizuje zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz promowania dziedzictwa kulturowego regionu. W programie wyodrębniono III priorytety, w których wytyczono 9 kierunków działań i zaplanowano 70 zadań, z czego zrealizowano 66 zadań, co stanowi 94,28% wszystkich zaplanowanych zadań. W sprawozdaniu zostały przedstawione tylko zrealizowane zadania. Wyniki te pokazują, że Gmina Strzegom bardzo aktywnie realizuje zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz promowania dziedzictwa kulturowego regionu. Wspieranie remontów i konserwacji najbardziej wartościowych i zagrożonych obiektów zabytkowych Gminy Strzegom stanowi jeden z priorytetów realizowanego programu. Udzielanie dotacji współfinansującej część kosztów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku ma działanie stymulujące i uzupełniające nakłady ponoszone przez właścicieli zabytków. Wspieranie prac przy zabytkach (też ujętych w gminnej ewidencji zabytków) znajdujących się w złym stanie technicznym, w szczególności w zakresie ich konserwacji, zabezpieczenia przed zniszczeniem i dewastacją, prowadzi do przyspieszenia efektu tych prac, ich kompleksowości i zgodności z warunkami konserwatorskimi, co bezpośrednio poprawia wizerunek gminy, zwiększając jego atrakcyjność. **Łącznie w latach 2021-2022 na remonty, konserwacje, rewitalizację obiektów zabytkowych wydano ponad 10 mln zł.**

W latach 2021-2022 pracom remontowo-konserwatorskim poddano 76 obiektów (kościół, kamienice, cmentarze, basteje i mury). Wysoka aktywność instytucji kultury jest istotnym elementem realizacji zadań edukacyjnych w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego. Oferta tych placówek jest bardzo atrakcyjna, systematycznie zmieniana i uzupełniana, dzięki czemu licznie przyciągają odbiorców, edukując i promując lokalne dziedzictwo. W Gminie Strzegom aktywnie działają placówki zajmujące się szerzeniem dziedzictwa kulturowego. Ich oferta jest atrakcyjna i systematycznie zmieniana i uzupełniana, dzięki czemu przyciągają licznie odwiedzających. Wydatki w latach 2021-2022 na zadania z zakresu kultury i turystyki,

na zadania takie jak: opracowanie broszur, folderów, książek, organizacja konkursów, wystaw, festynów to kwota około 6 mln zł.

Podsumowując, należy stwierdzić, że priorytety były realizowane wszechstronnie przez różnorodne i komplementarne zadania, które w całości prowadziły do osiągnięcia założonego celu. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak i projekty upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania. Gmina Strzegom w sposób zaplanowany realizuje zadania związane z remontami i konserwacjami zabytków, pozyskując dodatkowo środki ze źródeł zewnętrznych.

Panorama Strzegomia z Bazyliką Mniejszą

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2022 r. poz. 840) oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa Gmina Strzegom opracowała Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022. Program został uchwalony przez Radę Miejską w Strzegomiu uchwałą Nr 104/19 z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2019 – 2022 Gminy Strzegom”. Program został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu.

W myśl art. 87 ust. 5 ustawy Burmistrz Strzegomia sporządza sprawozdanie z realizacji Programu za okres dwóch lat, które następnie przedstawia Radzie Miejskiej w Strzegomiu. W związku z powyższym, podjęcie uchwały jest uzasadnione.